

Brüssel, 10. märts 2023
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2016/0139(COD)

5103/1/23
REV 1 ADD 1

VISA 2
COWEB 2
COMIX 5
CODEC 5
PARLNAT 32

NÕUKOGU PÕHJENDUSED

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (Kosovo*)

- Nõukogu põhjendused
- Nõukogus vastu võetud 9. märtsil 2023

* Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 4. mail 2016 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku,¹ mille eesmärk on jätta I lisast (viisanõue) välja viide „Kosovo*“ ja lisada sama viide praegu kehtiva määruse (EL) 2018/1806 II lisasse (viisanõudest vabastatud). Viisanõude kaotamise tegevuskava rakendamist käsitlevas lõpparuandes² kinnitas komisjon, et Kosovo on selle nõuded täitnud, eeldades et kuupäevaks, mil Euroopa Parlament ja nõukogu kõnealuse ettepaneku vastu võtavad, on Kosovo ratifitseerinud piirilepingu Montenegroga ja tugevdanud oma jõupingutusi võitluses organiseeritud kuritegevuse ja korruptsiooni vastu.
2. 2018. aasta juulis esitas komisjon aruande,³ milles jõuti järeldusele, et tänu Montenegroga sõlmitud piirilepingu ratifitseerimisele on Kosovo need kaks ülejäänud kriteeriumi täitnud.
3. Euroopa Parlament võttis 28. märtsil 2019 vastu oma esimese lugemise seisukoha, kiites komisjoni ettepaneku heaks. 2022. aastal asendati esialgne raportöör Tanja Fajon (S&D, SI) Thijs Reuteniga (S&D, NL).
4. Nõukogus peatasid ettevalmistavad organid komisjoni ettepaneku läbivaatamise 2016. aastal, võttes arvesse asjaolu, et kaks ülejäänud kriteeriumi pidid olema täidetud *enne* mis tahes uut arutelu dokumendi üle. Täiendavaid arutelusid peeti ka 2018. ja 2020. aastal.
5. 2022. aastal nõustus komisjon esitama kirjaliku aruande Kosovo edasiste edusammude kohta. Seda tehes vastas ta nõukogu ammu esitatud taotlusele. Komisjoni mitteametlikus dokumendis, milles on esitatud ülevaade peamistest arengutest liikmesriikidele suurt huvi pakkuvates valdkondades („Factual update on key developments in the areas of main interest for Member States“), jõuti järeldusele, et Kosovo on jätkanud edusammude kindlustamist viisanõude kaotamise tegevuskavas kindlaks määratud põhivaldkondades, ning sellest tulenevalt on endiselt täielikult jõus alus komisjoni 2018. aasta soovitusel vabastada Kosovo passide kasutajad lühiajalise viibimise korral viisanõudest.

¹ 8670/1/16 REV 1.

² 8764/16.

³ 11295/18 + ADD 1 REV 1.

6. Pärast komisjoni mitteametliku dokumendi esitamist jätkati nõukogus tööd kõnealuse määrusega. Alaliste esindajate komitee võttis oma 30. novembri 2022. aasta koosolekul vastu volituse läbirääkimiste alustamiseks Euroopa Parlamendiga⁴.
7. Läbirääkimisi alustati peatselt pärast seda. Pärast 12. detsembril 2022 toimunud esimest tehnilist kohtumist korraldati 14. detsembril 2022 Strasbourgis poliitiline kolmepoolne kohtumine. Kaks kaasseadusandjat jõudsid kokkuleppele, leides kompromissi mõnes tehnilisel tasandil tuvastatud lahendamata küsimustes.
8. Alaliste esindajate komitee analüüsis 20. detsembril 2022 lõplikku kompromissteksti, et selle suhtes kokkuleppele jõuda, ja kinnitas selle⁵.
9. 12. jaanuaril 2023 kinnitas Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon (LIBE) poliitilise kokkuleppe ning 13. jaanuaril 2023 saatis LIBE-komisjoni esimees alaliste esindajate komitee eesistujale kirja, milles kinnitas, et kui nõukogu peaks määruse esimesel lugemisel pärast õiguskeelelist viimistlemist heaks kiitma, kiidab parlament nõukogu seisukoha heaks teisel lugemisel.
10. Iirimaa ei osale määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav, kuna see kujutab endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale.
11. Islandi, Norra, Šveitsi ja Liechtensteini puhul kujutab määrus endast Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist.
12. Küprose, Bulgaaria ja Rumeenia puhul on määrus akt, mis põhineb Schengeni *acquis*’l või on muul viisil sellega seotud vastavate ühinemisaktide tähenduses.

⁴ 15462/22.

⁵ 16276/22.

II. EESMÄRK

13. Määruse eesmärk on kanda viide „Kosovo*“ määruse (EL) 2018/1806 I lisast (riikide loetelu, kelle suhtes kehtib viisanõue) üle II lisasse (viisanõudest vabastatud riikide loetelu). Selle tulemusena saavad Kosovo biomeetrilise passi kasutajad õiguse reisida Euroopa Liidus lühiajaliselt viisavabalt (st kuni 90-päevane viibimine mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul).

III. NÕUKOGU ESIMISE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

14. Euroopa Parlament ja nõukogu pidasid läbirääkimisi eesmärgiga sõlmida kokkulepe nõukogu esimese lugemise seisukoha alusel, mille parlament võiks oma teisel lugemisel ilma muudatusteta heaks kiita. Nõukogu esimese lugemise seisukoha tekst kajastab täielikult kompromissi, mis saavutati kahe kaasseadusandja vahel, keda abistas Euroopa Komisjon.
15. Nõukogu esimese lugemise seisukohaga püütakse ühitada eesmärk vabastada Kosovo passide kasutajad viisanõudest ning mitmed rände- ja julgeolekuriskidega seotud probleemid.
16. Seda silmas pidades on viisanõude kaotamise rakendamise kuupäev seotud ELi reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) töölerakendamisega, et kasutada täiel määral ära ELi uut IT-süsteemi, mille üks eesmärke on aidata tagada kõrgetasemeline julgeolek ja tõkestada ebaseaduslikku sisserännet, hinnates põhjalikult viisanõudest vabastatud reisijaid enne nende saabumist välispiiril asuvasse piiripunkti.
17. Võttes teadmiseks, et ELi IT-süsteemide töölerakendamise ajakava võidakse läbi vaadata, selgitatakse nõukogu esimese lugemise seisukohas, et viisanõude kaotamist hakatakse igal juhul kohaldama hiljemalt alates 1. jaanuarist 2024, kui ka ETIASe töölerakendamine peaks veelgi edasi lükkuma.

18. Nõukogu esimese lugemise seisukohas rõhutatakse veel kahte punkti. Esiteks on oluline, et Kosovo teeks koostööd tagasivõtmise valdkonnas, eelkõige sõlmides selles valdkonnas lepinguid või kokkuleppeid liikmesriikidega, kui neid juba ei ole sõlmitud, ning seda täielikus kooskõlas *tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõttega. Kõnealune üleskutse ei piira liikmesriikide seisukohti Kosovo staatuse suhtes. Teiseks rõhutatakse nõukogu esimese lugemise seisukohas, kui oluline on Kosovo viisapoliitika vastavusse viimine liidu viisapoliitikaga, et vältida ebaseaduslikku rännet Schengeni alale.

IV. JÄRELDUS

19. Nõukogu esimese lugemise seisukoht kajastab täielikult kompromissi, milleni jõuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahelistel läbirääkimistel, mida vahendas komisjon.
20. LIBE-komisjoni esimees kinnitas käesoleva kompromissi alaliste esindajate komitee eesistujale 13. jaanuaril 2023 saadetud kirjas. Nimetatud kirjas teatas LIBE-komisjoni esimees, et ta soovib oma komisjoni liikmetel ja seejärel parlamendi täiskogul kiita nõukogu esimese lugemise seisukoht pärast selle viimistlemist mõlema institutsiooni õiguskeeleekspertide poolt muudatusteta heaks parlamendi teisel lugemisel.
-